

Ανεμοπετάλιο

Τόμ. 3, Αρ. 3 (2024)

Ανεμοπετάλιο

Τα ψάρια φωνάζουν: «Επιτέλους ΣΤΟΠ! Τα σκουπίδια σας και μπρος!»

Γεωργία Γεωργάκη

doi: [10.12681/anem.38152](https://doi.org/10.12681/anem.38152)

Copyright © 2024, Γεωργία Γεωργάκη

Άδεια χρήσης [##plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.license.cc-by-nc-nd4##](https://plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.license.cc-by-nc-nd4##).

Τα ψάρια φωνάζουν: «Επιτέλους ΣΤΟΠ! Τα σκουπίδια σας και μπρος!»

Γεωργάκη Γεωργία

Νηπιαγωγός, M.ed, 1ο Νηπιαγωγείο Αγίου Δημητρίου, Αττικής

georgakig@yahoo.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το συγκεκριμένο σενάριο αποτελεί διδακτική πρόταση με τη μορφή Ατομικού Διδακτικού Σεναρίου σύμφωνα με το Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο του 2021. Στηρίζεται στο Θεματικό Πεδίο «Παιδί, Σώμα, Δημιουργία και Έκφραση» με έμφαση στη θεματική ενότητα «Τέχνες». Η μεθοδολογική προσέγγιση, οι στρατηγικές και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται βασίζονται σε σύγχρονες θεωρίες μάθησης και διαμορφώνουν ένα περιβάλλον που υποστηρίζει την ολιστική ανάπτυξη των παιδιών, ενισχύει την κριτική σκέψη και τη δημιουργικότητα τους και ενθαρρύνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για την επιτυχή προσαρμογή σε έναν συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο. Τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να εκφράσουν δημιουργικά τις ιδέες και τα συναισθήματά τους, να ενισχύσουν τη φαντασία και την αναλυτική τους σκέψη, να μετουσιώσουν το προσωπικό τους βίωμα σε καλλιτεχνική έκφραση και δημιουργία. Στόχος του σεναρίου είναι να τα ευαισθητοποιήσει ως προς τις επιπτώσεις της θαλάσσιας πλαστικής ρύπανσης και να τα ενθαρρύνει να προτείνουν υπεύθυνες δράσεις δομώντας την ταυτότητά τους ως παγκόσμιοι ενεργοί πολίτες.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Βαθμίδα: Απευθύνεται στην πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και ειδικότερα στο νηπιαγωγείο. Μπορεί να υλοποιηθεί και στις δυο πρώτες τάξεις του δημοτικού στα πλαίσια των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων.

Πλαίσιο – ομάδα παιδιών: Η ετερόκλητη οικολογία της τάξης προϋποθέτει η/ο νηπιαγωγός να συνεργάζεται με τις/τους νηπιαγωγούς ειδικής αγωγής (Τ.Ε. ή/και παράλληλης στήριξης), εφόσον υπάρχουν, ώστε να ακούγονται οι φωνές όλων των παιδιών αποφεύγοντας την περιθωριοποίηση και τις διακρίσεις λόγω ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών ή διαφορετικού πολιτισμικού υπόβαθρου (Μιχαηλίδου Α. και Αγγελίδης Π. (2012)).

Τάξη – διαμόρφωση περιβάλλοντος: Η τάξη οργανώνεται σε κέντρα μάθησης που εμπλουτίζονται με κατάλληλο υλικό όπως: φωτογραφίες, βιβλία, αφίσες, παζλ, λεκάνες με νερό, πλαστικά ψάρια, πλαστικά μιας χρήσης, απόχες κ.λ.π. Αξιοποιείται ο ηλεκτρονικός υπολογιστής της τάξης. Η αυλή του σχολείου αντιμετωπίζεται ως άτυπο εκπαιδευτικό περιβάλλον προστιθέμενης αξίας.

Προσχολική Εκπαίδευση	
Βασικές Ικανότητες που αναμένεται να αναπτυχθούν	Βασικό Θεματικό πεδίο - Θεματική ενότητα: <i>Παιδί, Σώμα, Δημιουργία και Έκφραση: Τέχνες</i>
Γνώσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Τεχνικές έκφρασης και δημιουργικής αναπαράστασης • Υλικά και μέσα κίνησης και καλλιτεχνικής δημιουργίας
Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> • Πειραματισμός με πρωτότυπα υλικά και φόρμες • Καλλιτεχνική δημιουργία , σωματική ενέργεια και δράση για την επίτευξη κοινωνικών αλλαγών • Επεξεργασία και κατανόηση τοπικών και οικουμενικών ζητημάτων
Στάσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Η κινητική και αισθητική εμπειρία ως μαθησιακή ευκαιρία προς ένα ιδιαίτερο τρόπο σκέψης και στάση ζωής
Εμπλεκόμενα Θεματικά Πεδία - Θεματικές Ενότητες	
Α΄ Θεματικό πεδίο: Παιδί και επικοινωνία: Γλώσσα – ΤΠΕ	
Β΄ Θεματικό Πεδίο: Παιδί, εαυτός και κοινωνία: Προσωπική και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη	
Γ΄ Θεματικό Πεδίο: Παιδί και θετικές επιστήμες : Φυσικές Επιστήμες	

Πίνακας 1: Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές και σύνδεση με το Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ)

-*Ημερολογιακή τοποθέτηση στο σχολικό έτος:* Το σενάριο αφορά το τρίτο τρίμηνο. Τα παιδιά γνωρίζουν το σχολικό τους περιβάλλον, τα κέντρα μάθησης και τα υλικά της τάξης. Έχουν συνηθίσει να αλληλεπιδρούν σε ομάδες και να επιλύουν αποτελεσματικά ενδεχόμενες συγκρούσεις.

- *Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης:* Περίπου δύο εβδομάδες ανάλογα με το ενδιαφέρον τους.

ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟΥ – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ/ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Όταν τα παιδιά έρχονται στο νηπιαγωγείο, έχουν αλληλεπιδράσει με ποικίλα κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια κι έχουν διαμορφώσει πρώιμες, ελλιπείς γνώσεις κι αντιλήψεις (Πεντέρη κ.α., 2022). Εμπειρικά φαίνεται ότι τα παιδιά προσχολικής ηλικίας ενδιαφέρονται για τον συγκεκριμένο εννοιολογικό τομέα και η πλειονότητά τους έχει βιώματα και γνώσεις, ωστόσο, συχνά δυσκολεύονται να κατανοήσουν τον τρόπο που οι θαλάσσιοι οργανισμοί επηρεάζονται από τα πλαστικά απορρίμματα π.χ. μέσω της τροφικής αλυσίδας. Επιπλέον, ερευνητικά δεδομένα αποδεικνύουν ότι δυσκολεύονται να κατανοήσουν τον ρόλο τους στη δημιουργία θαλάσσιων ρύπων καθώς και την παγκόσμια διάσταση του προβλήματος (Ηλιοπούλου, 2011). Η/Ο νηπιαγωγός οργανώνει αναπτυξιακά κατάλληλες μαθησιακές εμπειρίες, ώστε τα παιδιά να μετασχηματίσουν τις πρότερες ελλιπείς γνώσεις, να κατανοήσουν το πρόβλημα της θαλάσσιας πλαστικής ρύπανσης, να προτείνουν ευφάνταστες και πρωτοποριακές λύσεις για την αντιμετώπιση της με απώτερο στόχο τη δημιουργία

πολιτών που ενδιαφέρονται και ενεργούν για τα κοινά κι οι οποίοι επιλύουν τα ζητήματα της καθημερινής τους ζωής με πρωτοτυπία και ευρηματικότητα (Πεντέρη κ.α., 2022).

Πιθανές δυσκολίες της σκέψης τους σχετικά με τις έννοιες αυτές: Η ανθεκτικότητα των αρχικών, ατελών γνώσεων και αντιλήψεων, όπως και τα πιθανά ελλείμματα στη διάθεση τους, αναφορικά με τον τρόπο που αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως φορείς αλλαγών, μπορεί να επηρεάσει την ένταση και τη φύση των μαθησιακών συγκρούσεων που θα προκύψουν από τη συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία (Πεντέρη κ.α., 2022). Παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αλλόγλωσσα παιδιά με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο μπορεί να δυσκολεύονται στη γλωσσική κατανόηση και έκφραση. Επίσης, η φυσική συστολή ορισμένων ενδεχομένως να επηρεάσει την ενεργό συμμετοχή τους σε δραστηριότητες όπως η θεατρική τέχνη. Στα πλαίσια της διαφοροποιημένης διδασκαλίας, οι μαθησιακές εμπειρίες που προτείνονται προσαρμόζονται στις ανάγκες κάθε παιδιού ανάλογα με το μαθησιακό του προφίλ.

Ζητήματα στην κοινωνική δομή της τάξης: Κατά το τρίτο τρίμηνο αναμένεται να έχουν αναπτύξει δεξιότητες συνεργασίας, επικοινωνίας κι αλληλεπίδρασης. Έχουν κατακτήσει τη δεξιότητα να σχηματίζουν και να εργάζονται σε σταθερές ομάδες.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Γνώσεις:

- να γνωρίζουν τα υλικά και τα μέσα (μη ψηφιακά και ψηφιακά) που είναι απαραίτητα για τη γραφή στην καθημερινότητα (Α.1.2.ii)
- να γνωρίζουν τα ψηφιακά εργαλεία που είναι απαραίτητα για να διαχειριστούν και να παρουσιάσουν τις πληροφορίες (Α.2.3.i)
- να αναγνωρίζουν βασικά μορφολογικά και άλλα χαρακτηριστικά των θαλάσσιων ζωντανών και μη ζωντανών οργανισμών (Γ.2.1 i).
- να διακρίνουν τα μέσα που τους είναι χρήσιμα για τη σύνθεση μίας εικαστικής δημιουργίας (Δ.2.1.i)

Δεξιότητες

- να κάνουν περιγραφές με λογική σειρά και συνέπεια (Α.1.1.i)
- να συνδυάζουν τις γνώσεις τους για τις έννοιες και συμβάσεις των γραπτών κειμένων για να δημιουργούν τα δικά τους κείμενα και βιβλία (Α.1.2. iii)
- να μοιράζονται υλικά και αντικείμενα στο παιχνίδι και σε άλλες περιστάσεις (Β.1.1.ii)
- να ζητούν και να παρέχουν βοήθεια όταν χρειάζεται (Β.1.1.ii)
- να ακούν με ενδιαφέρον και κατανόηση τα λεγόμενα των άλλων (Β.1.3 i)

ΣΚΟΠΟΣ - ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σκοπός: Να κατανοήσουν πως η προστασία της θάλασσας επηρεάζει και αφορά όλους μας και να αντιληφθούν ότι είμαστε όλοι συνυπεύθυνοι τόσο σε ό,τι αφορά τη ρύπανση της όσο και σε ό,τι αφορά την προστασία της από τα πλαστικά απορρίμματα.

Γνωστικό Αντικείμενο: Προσχολική	
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικό Θεματικό πεδίο - Θεματική ενότητα: Παιδί, σώμα, δημιουργία και έκφραση
Γνώσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τα μέσα που τους είναι χρήσιμα για τη σύνθεση μίας εικαστικής δημιουργίας (Δ.2.1.i) • Να προσδιορίζουν τον ρόλο ως ένα μέσο για να υποδυθούν έναν «άλλον» χαρακτήρα και να αλληλεπιδράσουν σε έναν «άλλο» χρόνο και χώρο (Δ.2.2. i) • Να αναγνωρίζουν το σώμα και το πρόσωπο ως μέσα θεατρικής έκφρασης και επικοινωνίας (Δ.2.2.i)
Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> • Να μετασχηματίζουν καθημερινά αντικείμενα σε εικαστικά μέσα (Δ.2.1.i) • Να ανακαλύπτουν και να επεξεργάζονται τις δυνατότητες έκφρασης που τους δίνει το σώμα τους (Δ.2.2.i) • Να διατυπώνουν προτάσεις επίλυσης ενός ζητήματος υπό το πρίσμα του ρόλου που ενσαρκώνουν (Δ.2.2.i).
Στάσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Να συνεργάζονται για τη δημιουργία ενός καλλιτεχνήματος (Δ.2.1.i) • Να βιώνουν πραγματικές ή φανταστικές καταστάσεις και να προσεγγίζουν την οπτική του «άλλου», μέσα από τους ρόλους που υποδύονται (Δ.2.2.i) • Να αντιμετωπίζουν με φαντασία και δημιουργικότητα τη διαδικασία σύνθεσης ενός έργου τέχνης (Δ.2.1.i).
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Εμπλεκόμενα Θεματικά Πεδία - Θεματικές Ενότητες
Γνώσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν λογισμικά ανοικτού και κλειστού τύπου σε σχέση με τις λειτουργίες και τον τρόπο χρήσης τους (Α.2.2.i) (Α.2.2.ii) • Να αναγνωρίζουν τι ξέρουν και τι θέλουν να μάθουν (Β.1.1.iii) • Να διακρίνουν τους κινδύνους και τους παράγοντες επιβίωσης των ζωντανών οργανισμών (Γ.2.1.iii)

Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> • Να παράγουν γραπτά κείμενα (ψηφιακά και μη ψηφιακά πολυτροπικά κείμενα) αξιοποιώντας είδη γραφής (π.χ. σκαριφήματα, ψευδογράμματα, επινοημένη γραφή) και διάφορους σημειωτικούς τρόπους (Α.1.2.ii) • Να σέβονται την προσπάθεια εμπλοκής σε πράξεις γραφής με όποιον τρόπο γίνεται (Α.1.2.ii) • Να παρουσιάζουν τις πληροφορίες με εναλλακτικούς τρόπους στις ΤΠΕ (Α.2.3.i). • Να διατυπώνουν ερωτήματα για πράγματα που δε γνωρίζουν (Β.1.1.iii) • Να ολοκληρώνουν τις δραστηριότητες/τα έργα τους και να εκτιμούν το αποτέλεσμα των προσπαθειών τους θέτοντας νέους στόχους (Β.1.1.iii) • Να εντοπίζουν παράγοντες που επιδρούν στη φυσική και μη φθορά των οργανισμών και να προτείνουν λύσεις (Γ.2.1.i)
Στάσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Να εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους (Α.1.1.i) • Να δείχνουν σεβασμό και ενδιαφέρον σε σχέση με τους διαφορετικούς τρόπους επικοινωνίας, ιδιαίτερα των ατόμων με αναπηρίες (Α.1.1.ii) • Να επιδιώκουν τη βελτίωση λαμβάνοντας υπόψη με κριτικό τρόπο τις απόψεις των άλλων (Β.1.1.iii) • Να σέβονται τα έμβια όντα και να οργανώνουν δράσεις ευαισθητοποίησης για την προστασία της ζωής και της φύσης (Γ.2.1.i)

Πίνακας2: Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Φυσικό Περιβάλλον: Μέρος της παρέμβαση υλοποιείται στην αυλή αλλά κυρίως στην τάξη. Η τοποθέτηση και διάταξη των επίπλων επιτρέπει τη συνεργασία των παιδιών σε ομάδες αλλά και την ελεύθερη κινητική και θεατρική δράση. Τα κέντρα μάθησης βρίσκονται εντός της τάξης, διαμορφώνονται από κοινού με τα παιδιά κι εμπλουτίζονται για όσο διαρκεί το ενδιαφέρον τους.

Ψηφιακό Περιβάλλον: Χρησιμοποιείται ο ηλεκτρονικός υπολογιστής. Η χρήση βιντεοπροβολέα και εκτυπωτή προσφέρει προστιθέμενη αξία, εφόσον ο πρώτος εξασφαλίζει την οπτική επαφή της ολομέλειας με την οθόνη προβολής κι ο δεύτερος χρησιμοποιείται για την παραγωγή υλικού όπως εικόνες ή φύλλα εργασίας. Αξιοποιείται η ιστοσελίδα του σχολείου και η σύνδεση με το διαδίκτυο.

Εκπαιδευτικό Υλικό: Πανιά σε διαφορετικές αποχρώσεις του μπλε, πλαστικά θαλάσσια ζωάκια, βότσαλα, κοχύλια, πλαστικά μιας χρήσης στα οποία έχουμε κολλήσει μαγνητάκια, μαστούνια με πετονιά και μαγνητάκια, χαρτί μέτρου, βίντεο, ψηφιακά διαδραστικά παιχνίδια, χάρτινα στεφάνια με εικόνες θαλάσσιων ζώων, κούκλα - χελωνάκι, μάσκες χελώνας, καλάθι, σχετικές εικόνες και βιβλία, μαρκαδόροι, πινέλα, κόλλες, χαρτιά Α4, οπτικοποιημένες καρτέλες θεατρικού παιχνιδιού, θεατρικά αξεσουάρ, υπολογιστής, βιντεοπροβολέας και σύνδεση στο διαδίκτυο.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Διδακτική μεθοδολογία: Το σενάριο συνδυάζει αρχές της ομαδοσυνεργατικής μάθησης, της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και των πολλαπλών τύπων νοημοσύνης δημιουργώντας μια πλούσια εκπαιδευτική εμπειρία βασισμένη σε σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρίες μάθησης. Στα διάφορα στάδια χρησιμοποιούνται εκπαιδευτικές τεχνικές και εργαλεία με στόχο την προσαρμογή και διαφοροποίηση της μαθησιακής διαδικασίας στις ανάγκες και δυνατότητες κάθε παιδιού.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ

Είδος διερεύνησης: θεματική προσέγγιση.

Άλλα μαθησιακά πλαίσια που αξιοποιούνται: το ενδιαφέρον των παιδιών για το θέμα, σχετικές πρότερες μαθησιακές εμπειρίες τους, το οργανωμένο παιχνίδι και το θεατρικό παιχνίδι, η συνεργασία σε ομάδες (μικρές ή μεγάλες), η συνεργασία με τους γονείς.

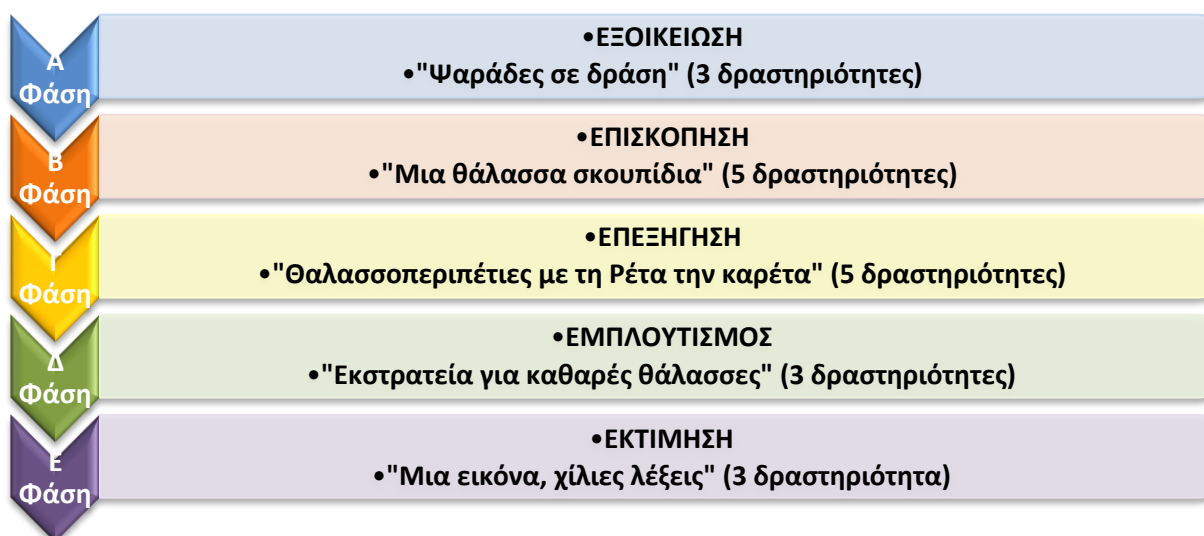
Πίνακας 3: Διδακτικές μέθοδοι, στρατηγικές, τεχνικές και πρακτικές

ΦΑΣΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
Α΄ ΦΑΣΗ-ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ	Παιχνίδι, βίντεο, συζήτηση, ερωτήσεις, πίνακας KWHL
Β΄ ΦΑΣΗ-ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	Διαδραστικό ψηφιακό παραμύθι edruzzle, αναζήτηση πληροφοριών, παρουσίαση, γνωστική σύγκρουση, ομαδοσυνεργατική προσέγγιση, βίντεο, συζήτηση, πίνακας KWHL
Γ΄ ΦΑΣΗ-ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	Θεατρική τεχνική «παγωμένη εικόνα», ρουτίνες σκέψης, κούκλα, θεατρικό παιχνίδι, οπτικοποιημένες κάρτες, ερωτήσεις, συζήτηση, συνεργασία με γονείς
Δ΄ ΦΑΣΗ-ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ	Παντομίμα, διαλογική συζήτηση, ομαδοσυνεργατική προσέγγιση, κατασκευές, πρόσκληση διπλανού τμήματος, παρουσίαση δράσης
Ε΄ ΦΑΣΗ-ΕΚΤΙΜΗΣΗ	Σύγκριση αρχικών ιδεών και τελικών παραγόμενων, ψηφιακή δημιουργία, θεατρική τεχνική «παγωμένη εικόνα», πίνακας KWLH

Τεχνικές Αξιολόγησης: Η αξιολόγηση γίνεται μέσω παρατήρησης κι έχει διαμορφωτικό χαρακτήρα με τη βοήθεια του Πίνακα K-W-L-H. Οι μαθητές/τριες ενεργοποιούν πρότερες γνώσεις, εντοπίζουν τομείς έρευνας, προβληματίζονται για τη μαθησιακή τους πορεία. Στο σενάριο μας πραγματοποιείται ως μια αυτοτελής ομαδική δραστηριότητα για την καταγραφή των ιδεών της ολομέλειας (Πεντέρη, κ.ά., 2021).

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

Α΄ ΦΑΣΗ-ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ

Δραστηριότητα 1: Για την ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος η/ο νηπιαγωγός απλώνει στην αυλή πανιά σε αποχρώσεις του μπλε. Πάνω τους σκορπίζει πλαστικά ψαράκια κι άλλα ζωάκια της θάλασσας, βότσαλα και κοχύλια. Επίσης, σκορπίζει πλαστικά απορρίμματα μιας χρήσης στα οποία έχει κολλήσει μαγνήτες. Γύρω από κάθε πανί υπάρχουν μαστούνια με πετονιά που το καθένα τους επίσης καταλήγει σε μαγνήτη (1 για κάθε παιδί). Κάθε παιδί διαλέγει ένα πανί και όλα γίνονται «ψαράδες». Κι ενώ προσπαθούν να ψαρέψουν τα ψαράκια, συνειδητοποιούν ότι πιάνουν τα... σκουπίδια!

Δραστηριότητα 2: Στην ολομέλεια παρακολουθούμε το σύντομο βίντεο [SEA POLLUTION](#) χωρίς λόγια, ώστε να γίνει αντιληπτό από όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά. Κατά τη διάρκεια του ανταλλάσσουν απόψεις και προβληματισμούς, μοιράζονται σκέψεις και συναισθήματα.

Δραστηριότητα 3: Αναπτύσσεται διάλογος. Τα παιδιά αναφέρουν προσωπικά βιώματα από επισκέψεις τους στη θάλασσα όπου βρήκαν σκουπίδια και συμπληρώνουν την 1^η και 2^η στήλη διαγράμματος K-W-L-H. Η/ο νηπιαγωγός χρησιμοποιεί κατάλληλη ορολογία: απορρίμματα, ρύπανση, ρυπαίνω, βλάπτω, πλαστικά μιας χρήσης. Τα παιδιά σύμφωνα με το διάγραμμα αποφασίζουν ότι θέλουν να μάθουν κι άλλα για το θέμα της θαλάσσιας ρύπανσης

Β΄ ΦΑΣΗ-ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Δραστηριότητα 1: Παίζουμε ψηφιακό παιχνίδι με τίτλο [«Του βυθού τα παραμύθια»](#) με το web 2.0 εργαλείο edruzzle μέσω του διαδραστικού παραμυθιού [«Μια φορά κι ένα...μπουκάλι»](#) και μαθαίνουμε πληροφορίες για την απειλή των πλαστικών μιας χρήσης. Στη συζήτηση που ανοίγεται η/ο νηπιαγωγός χρησιμοποιεί κατάλληλη ορολογία: διάσπαση, πλαστικό αποτύπωμα, οικολογική καταστροφή.

Δραστηριότητα 2: Τα παιδιά ανασυγκροτούν τις ομάδες της προηγούμενης φάσης. Αναζητούν περαιτέρω πληροφορίες είτε στη βιβλιοθήκη, η οποία έχει εμπλουτιστεί με έντυπο υλικό είτε στο διαδίκτυο (ενδεικτικά: [medasset](#), [nationalgeographic](#)) είτε σε κάποιο άλλο κέντρο μάθησης. Κάθε ομάδα καταγράφει όπως μπορεί (π.χ. αυθόρμητη γραφή, αντιγραφή, ζωγραφική, ηχογραφήσεις). Οι ομάδες παρουσιάζουν τις καταγραφές τους με την υποστήριξη και τη διευκόλυνση των εκπαιδευτικών γενικής ή/και ειδικής αγωγής.

Δραστηριότητα 3: Παρακολουθούμε το χωρίς λόγια σύντομο βίντεο [Το μέλλον με πλαστικά](#) της greenpeace, που θέτει στο επίκεντρο του προβληματισμού το θέμα των επιπτώσεων της πλαστικής ρύπανσης των θαλασσών μέσω της διατροφικής αλυσίδας. Αναπτύσσεται διάλογος και εξαγωγή συμπερασμάτων.

Δραστηριότητα 4: Τα παιδιά χωρίζονται σε 2 ομάδες. Η νηπιαγωγός εφοδιάζει κάθε ομάδα με χαρτί μέτρου στο οποίο υπάρχει το περίγραμμα ενός π.χ. δελφινιού. Στην πρώτη ομάδα γύρω από το δελφίνι είναι ζωγραφισμένες/κολλημένες εικόνες σκουπιδιών, ενώ στη δεύτερη ψάρια και φύκια. Κάθε ομάδα καλείται να καταγράψει όπως μπορεί εντός του περιγράμματος του δελφινιού τι νομίζει ότι θα μας έλεγε σε κάθε περίπτωση.

Δραστηριότητα 5: Στην ολομέλεια οι ομάδες παρουσιάζουν τη δουλειά τους, συγκρίνουν τις απόψεις τους και καταλήγουν σε συμπεράσματα. Συμπληρώνουν τις στήλες 3 και 4 του διαγράμματος Κ – W – L – H

Γ΄ ΦΑΣΗ-ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ

Δραστηριότητα 1: (Θεατρική τεχνική «παγωμένη εικόνα» Η/ο νηπιαγωγός οριοθετεί τον σκηνικό χώρο. Κάθε παιδί επιλέγει την εικόνα ενός θαλάσσιου ζώου και με χάρτινο στεφάνι τη φοράει στο κεφάλι. Στον βιντεοπροβολέα φαίνεται μια φωτογραφία θαλάσσιου βυθού γεμάτου πλαστικά σκουπίδια. Ακούγεται ατμοσφαιρική μουσική. Αξιοποιούμε τη θεατρική τεχνική της «παγωμένης εικόνας». Η/ο εκπαιδευτικός δίνει τις εξής οδηγίες: «Φορέστε στο κεφάλι το στεφάνι σας και μεταμορφωθείτε στο θαλάσσιο ζώο που διαλέξατε. Δείτε και ακούστε τη θάλασσα. Η θάλασσα είναι το σπίτι σας. Κινηθείτε ελεύθερα σαν να είστε σε αυτή τη θάλασσα. Όταν σταματήσει η μουσική μείνετε ακίνητοι στη θέση σας. Στο άγγιγμα που θα νιώσετε, πείτε μια λέξη που σας έρχεται στο μυαλό». Ξεκινά η δράση κι η νηπιαγωγός καταγράφει τις απαντήσεις τους.

Δραστηριότητα 2: (βλέπω-σκέφτομαι-αναρωτιέμαι) (Ρουτίνα σκέψης: Βλέπω) Η/Ο νηπιαγωγός παρουσιάζει στην παρεούλα ένα μπουλού που μέσα έχει μια κούκλα – χελώνα με μια σακούλα στο στόμα, μάσκες χελώνας (1 για κάθε παιδί), ένα μεγάλο γαλάζιο πανί και πλαστικά μιας χρήσης. Τους αποκαλύπτει ότι πρόκειται για τη θαλάσσια χελώνα Ρέτα-Καρέτα και αξιοποιώντας το σκέλος της ρουτίνας σκέψης «βλέπω» καλεί τα παιδιά να περιγράψουν τι βλέπουν και τι μπορούν να κάνουν με

όλα αυτά τα αντικείμενα. Τα παιδιά προτείνουν να μεταμορφωθούν τα ίδια σε θαλάσσιες χελώνες και να παίξουν.

Δραστηριότητα 3: (Ρουτίνα σκέψης: σκέφτομαι) Απλώνουμε το πανί στο πάτωμα και διασπείρουμε τα πλαστικά μιας χρήσης. Τα παιδιά φορούν τις μάσκες και μεταμορφώνονται σε θαλάσσιες χελώνες που κολυμπούν ανάμεσα σε πλαστικά απορρίμματα. Η/ο νηπιαγωγός περιφέρεται ανάμεσα τους, τα αγγίζει απαλά κάνοντας τους ανοιχτές ή κλειστές ερωτήσεις, ενώ εκείνα απαντούν στο ρόλο τους. Πιθανές ερωτήσεις:

- **Ερωτ. Νηπ.** Πως σε λένε;
- **Απάντ.** «Ρέτα-Καρέτα»

- **Ερωτ. Νηπ.** Που είσαι; - Τι σου συμβαίνει; - Που βρήκες τη σακούλα; - Τι σκέφτεσαι;

Για τα παιδιά με γλωσσικές δυσκολίες οι εκπαιδευτικοί γενικής ή/και ειδικής αγωγής εξατομικεύουν τη δράση χρησιμοποιώντας οπτικοποιημένες καρτέλες (θάλασσα, βουνό, σακούλα, μέδουσα κ.λ.π.). Τα παιδιά αναμένεται να επιλέξουν την εικόνα που ταιριάζει στην ερώτηση της/του εκπαιδευτικού. π.χ.

- **Ερωτ. Νηπ.** Που βρίσκεσαι; Το παιδί αναμένεται να δείξει τη θάλασσα

- **Ερωτ. Νηπ.** Τι έχεις στο στόμα σου; Σακούλα ή μέδουσα; Αναμένεται να δείξει τη σακούλα κ.λ.π.

Δραστηριότητα 4: (ρουτίνα σκέψης: αναρωτιέμαι) Στην ολομέλεια η/ο νηπιαγωγός ρωτάει: «Τι αναρωτιέστε, παιδιά, όταν βλέπετε τη θάλασσα γεμάτη σκουπίδια; Τι μπορούμε να κάνουμε, για να βοηθήσουμε τα ψάρια και όσα ζώα ζουν εκεί;». Τα παιδιά αναμένεται να προτείνουν να καθαρίσουμε τη θάλασσα. Χρησιμοποιούν απλά θεατρικά αξεσουάρ και μεταμφιέζονται σε «θαλασσοκαθαριστές» που καθαρίζουν μαζεύοντας μόνο τα πλαστικά αντικείμενα από το πανί σε ένα καλάθι.

Δραστηριότητα 5: Αναπτύσσεται συζήτηση στην οποία συμμετέχει και η κούκλα χελώνα μέσω της/του νηπιαγωγού και θέτει το ερώτημα τι μπορούμε να κάνουμε, ώστε τα πλαστικά μιας χρήσης που τυχόν έχουμε σπίτι να μην καταλήξουν στη θάλασσα. Ακούει τις προτάσεις των παιδιών. Η/ο νηπιαγωγός χρησιμοποιεί κατάλληλη ορολογία όπως επαναχρησιμοποίηση, επαναχρησιμοπιώ κ.λ.π. Στο σχόλασμα η/ο νηπιαγωγός ενημερώνει κι εμπλέκει τους γονείς στη διαδικασία καλώντας τους είτε να μαζέψουν με το παιδί κάποιο σκουπίδι από μια κοντινή τους παραλία, ώστε να υπάρχει αυθεντική μαθησιακή εμπειρία, ή να διαλέξουν από το σπίτι με το παιδί τους ένα πλαστικό σκουπίδι και να το φέρουν στο σχολείο.

Δ΄ ΦΑΣΗ-ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ

Δραστηριότητα 1: Η/Ο νηπιαγωγός συγκεντρώνει τα πλαστικά απορρίμματα μιας χρήσης που έφεραν τα παιδιά στο κέντρο της παρεούλας. Για την ενεργοποίηση της φαντασίας καθένα παρουσιάζει το

δικό του με έναν ιδιαίτερο τρόπο π.χ. περιγράφοντας το ή περιγράφοντας κάποια ιδιότητα του χωρίς, ωστόσο, να κατονομάζει το ίδιο το αντικείμενο χρησιμοποιώντας παντομίμα ή/και ήχο. Τα υπόλοιπα παιδιά μαντεύουν.

Δραστηριότητα 2: Η χελώνα Ρέτα -Καρέτα θέτει το ερώτημα πώς μπορούμε να εξηγήσουμε σε κάποιον άλλον γιατί είναι σημαντικό να μην πετάμε σκουπίδια στη θάλασσα. Τα παιδιά αναλαμβάνουν δράση και οργανώνουν εκστρατεία ενημέρωσης για καθαρές θάλασσες. Ανασυγκροτούν τις ομάδες της Α΄ φάσης και χρησιμοποιώντας τα σκουπίδια τους όπως και όποιο άλλο υλικό της τάξης χρειαστούν κατασκευάζει η κάθε μια την/τις κατασκευή/ές της.

Δραστηριότητα 3: Προσκαλούν τα παιδιά του άλλου τμήματος και πραγματοποιούν την εκστρατεία ενημέρωσης με τα εκθέματα και τα συμπεράσματά τους για το πώς μπορούν να προστατεύσουν κι εκείνα τον θαλάσσιο κόσμο από τα πλαστικά.

Ε΄ ΦΑΣΗ-ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Δραστηριότητα 1: Η Ρέτα-Καρέτα προτείνει στα παιδιά να φτιάξουν [συννεφόλεξο](#) με λέξεις για τη θαλάσσια πλαστική ρύπανση. Το συννεφόλεξο διαμοιράζεται στους γονείς μέσω της ιστοσελίδας του σχολείου, αποθηκεύεται κι εκτυπώνεται.

Δραστηριότητα 2: (Θεατρική τεχνική «παγωμένη εικόνα») Στον βιντεοπροβολέα προβάλλεται η εικόνα του βυθού από τη φάση της *Επισκόπησης* χωρίς τα σκουπίδια αυτή τη φορά. Ακούγεται η ίδια ατμοσφαιρική μουσική. Τα παιδιά ξαναφορούν τις εικόνες με τα θαλάσσια ζώα στο κεφάλι τους. Επαναλαμβάνονται οι ίδιες οδηγίες και δημιουργούν μια νέα «παγωμένη εικόνα». Στο άγγιγμα της/του εκπαιδευτικού το παιδί λέει μια λέξη που του έρχεται στο μυαλό σχετική με την κατάσταση που βιώνει. Η/ο εκπαιδευτικός καταγράφει. Στο τέλος συγκρίνονται οι καταγραφές των δυο φάσεων και τα παιδιά καταλήγουν σε συμπεράσματα.

Δραστηριότητα 3: Ανταλλάσσουν απόψεις για τη συνολική πορεία του σεναρίου αξιολογώντας αυτά που έμαθαν και συνοψίζοντας πώς απέκτησαν αυτές τις γνώσεις (μεταγνώση). Σε αυτό τα βοηθά η εκ νέου συμπλήρωση και ο εμπλουτισμός της στήλης 3 και 4 του διαγράμματος Κ – W – L – Η.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ηλιοπούλου, Ιφ. (2011). Αντιλήψεις παιδιών Νηπιαγωγείου και Γ΄ Τάξης Δημοτικού για διάφορες διαστάσεις περιβαλλοντικών θεμάτων όπως: Το Δάσος, Τα Απορρίμματα, Η Ρύπανση Αέρα και Θάλασσας Και η Κατανάλωση Νερού και Ηλεκτρικής Ενέργειας. Ανάκληση από <https://core.ac.uk/download/pdf/132820802.pdf>

Μιχαηλίδου Α. και Αγγελίδης Π. (2012). Η σιωπή που ξεκουφάνει: Η συνομιλία γύρω από το σχέδιο ως μια αποτελεσματική τεχνική για τον εντοπισμό περιθωριοποιημένων παιδιών. Στο Συλλογικό & Π. Αγγελίδης (Επιμ.), Συμπεριληπτική εκπαίδευση και βελτίωση σχολείων: Σχέση αμφίδρομη, Ζεφύρι: Διάδραση

Πεντέρη, Ε., Χλαπάνα, Ε., Μέλλιου, Κ., Φιλιππίδη, Α., & Μαρινάτου, Θ. (2021). Πρόγραμμα Σπουδών Προσχολικής Εκπαίδευσης Νηπιαγωγείου. Στο πλαίσιο της Πράξης «Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» " του ΙΕΠ με MIS 5035542.

Πεντέρη, Ε., Χλαπάνα, Ε., Μέλλιου, Κ., Φιλιππίδη, Α., & Μαρινάτου, Θ. (2022). Πρόγραμμα Σπουδών Για την Προσχολική Εκπαίδευση – Διευρυμένη Έκδοση (2η Έκδοση, 2022 ΙΕΠ). Στο πλαίσιο της Πράξης «Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» του ΙΕΠ με MIS 5035542.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Μια φορά κι ένα...μπουκάλι//Τα παραμύθια της κυρά-Ρήνης, 2020: Ανακτήθηκε στις 18/6/2024 από τη διεύθυνση <https://www.youtube.com/watch?v=TgSrwKoCxKE>

Georgia Georgaki, Του βυθού τα παραμύθια, 2024, (web 2.0 edpuzzle). Ανακτήθηκε στις 18/6/2024 από τη διεύθυνση <https://edpuzzle.com/media/666abacce3e803fcb4557a4>

Το μέλλον με πλαστικά/Greenpeace, 2021: Ανακτήθηκε στις 18/6/2024 από τη διεύθυνση https://youtu.be/xy7eZNa0_eA

SEA POLLUTION - 2D animation Video, 2018: Ανακτήθηκε στις 18/6/2024 από τη διεύθυνση <https://www.youtube.com/watch?v=uF4x-5kti-Q>